

Darīsim KOPĀ!

**TIESĪBSARGS: „JŪS SAPROTAT
LATVENERGO JAUNO TARIFU?
ES – NĒ!”**

2. lpp.

**KĀ MĀJĀS NESAINDĒTIETIES
DESMIT VISINDĪGĀKĀS LIETAS
MŪSU DZĪVOKĻOS**

10-11. lpp.

№11(39), novembris 2011

Svarīgākais par māju apsaimniekošanu un komunālajiem pakalpojumiem

ZEME ZEM MĀJĀM. IEDZĪVOTĀJI – KADASTRA VERGI

**VAI VARAM ATBRĪVOTIES?
AKTUĀLOS JAUNUMUS
APSPRIEŽAM 6.-7. lpp.**

**„PIE KAIMIŅA IR SILTI,
PIE MANIS AUKSTI.
KĀPĒC?”**

8.-9. lpp.

**SPECIĀLISTI STĀSTA PAR
APKURES SISTĒMU PROBLĒMĀM**

Sekojet ziņām mūsu interneta lappusē www.kopaa.lv

www.novaplus.lv
JUMTI
 Remonts • Maiņa
 Dūmvadi no
 nerūsējoša tērauda
 Fasāžu un stikla
 paneļu mazgāšana
 Industriālais alpinisms
 Mob.: 292 51 292
 278 31 780
 www.novaplus.lv

AKCIJA! līdz 30.11
LOGI REHAU QUALITY
 no vācu 5-kameru profila
 REHAU par krīzes cenām!
 2120 1420
 1440 1440
 140 Ls 105 Ls
 Cenā ietilpst: piegāde, uzstādīšana,
 ārēja un iekšēja palodze
 Visa veida logu un durvju remonts
 67381069, 29130053
 MPS PLUS Ganiņu dambis 23a
 birojs@mpslogi.lv

VANNA VANNA
 TIKAI 2 STUNDĀS!
 piegāde, uzstādīšana,
 5 gadi garantija
 RAŽOTS LATVIJĀ
 10 GADU PIEREDZE
 67243324, 26310088
 www.vannavanna.lv

VESELĪBAS CENTRĀ
 Rīga,
 Lāčplēša iela 24,
 korp. B
IZNOMĀ TELPAS
 + PRIVĀTPRAKSEI
 + MEDICĪNAS IESTĀDEI
 Tālrunis:
 29720081

TIESĪBSARGS PRET LATVENERGO

Juris Jansons aizstāv sabiedrības intereses!

Tiesībsargs Juris Jansons, cilvēktiesību aizsardzības galvenais speciālists Latvijā, pieteicis karu Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijai. Pēc Valsts prezidenta lūguma viņš ierosināja pārbaudes lietu par *Latvenergo* elektroenerģijas tarifiem, kas stājās spēkā šā gada pavasarī. Pēc pārbaudes tiesībsargs elektroenerģijas cenas paaugstinājumu atzina par nepamatotu.

1. aprīlī notika ļoti interesanta elektroenerģijas tarifa paaugstināšana. Uzņēmums *Latvenergo* ļauj iedzīvotājiem 1200 kilovatstundu gadā izmantot par veco cenu, bet par elektrību, kas izlietota virs šīs normas, jāmaksā pēc paaugstināta tarifa.

Pēc uzņēmuma informācijas, pusgadā normu pārsnieguši tikai 20% *Latvenergo* klientu, pārējie pagaidām iekļaujas atvēlētajās kilovatstundās. Taču

atcerēsimies, ka kopš reformas aizritējuši tikai septiņarpus mēneši. Tā īsti reformas sekas mēs izjutīsim ziemas vidū, kad mājāsaimniecības sāks tērēt virsnormas enerģiju. Tad, pašā apkures sezonas karstumā, mēs no *Latvenergo* neapšaubāmi saņemsim lielākus rēķinus.

Taču cilvēki nesēž, rokas klēpī salikuši. Vairāki aktīvistu tarifa paaugstinājumu apstrīd Administratīvajā tiesā. Sabiedrības pusē nostājies arī tiesībsargs Juris Jansons. Izanalizējis cenas pieaugumu, viņš *Latvijas Radio* ēterā paziņoja, ka viņu neapmierina ne tik daudz tarifi, cik Regulatora darbs: „Vai jūs saprotat, kā veidojas elektrības cena? Es, piemēram, nesaprotu! Lēmumu pieņemšanas sistēmas neaizpildīgums liek domāt, ka Regulators nedarbojas sabiedrības interesēs, kā to nosaka Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10. pants.

No 1. aprīļa uzņēmums *Latvenergo* ir noteicis divus elektroenerģijas tarifus. Regulatoram saskaņā ar likumu jānodrošina uzņēmuma rentabilitāte, un, ja tas ir apstiprinājis zemāko tarifu, tas nozīmē, ka

rentabilitātei ar to pietiek. Tad kur radies augstākais tarifs klientiem, kuri patērē lielāku daudzumu kilovatu?

Iznāk, ka viena daļa sabiedrības par vienu un to pašu precī maksā vairāk nekā otra. Nemaz nerunājot par to, ka Regulatora budžets ir atkarīgs no to uzņēmumu apgrozījuma, kura tarifus tas nosaka. Jo augstāki tarifi, jo lielāks Regulatora budžets. Vai tas ir sabiedrības interesēs?”

Atzinumu, ka jaunais elektroenerģijas tarifs ir nepamatots, tiesībsargs nodevis Valsts prezidentam un Saeimai. Viņš cer uz varas turētāju adekvātu reakciju.

Tostarp Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija ir devusi Jurim Jansonam sparīgu pretsparu, apgalvojot, ka tiesībsarga atzinums esot nepilnīgs un kļūdainis. Un vispār viņa atzinumiem esot tikai ieteikuma raksturs un tie nevar ietekmēt lietu izskatīšanu Administratīvajā tiesā. Dīvaina situācija, vai ne? Bet patīkami, ka tiesībsargs iestājas par sabiedrības interesēm. **K**

Kā samazināt maksājumus par elektrību? Derīgi padomi – 10. lpp.

Garāžas apliks ar nodokli

Valdība gatavojas nākamgad no mums iekasēt vēl vairāk nodokļu. Šai nolūkā tā akceptējusi grozījumus nekustamā īpašuma nodokļa (NĪN) piemērošanā 2012. gadā. Turpmāk atsevišķi stāvošu garāžu īpašniekiem arī nāksies maksāt NĪN. Bet, ja pašvaldība jūsu māju atzīs par draudus cilvēku drošībai radošu vai vidi degradējošu, tā varēs noteikt maksimālo nodokļa likmi 3% apmērā no kadastrālās vērtības.

Valdība atcēlusi līdz šim noteikto 25% nekustamā īpašuma nodokļa pieauguma ierobežojumu un vienlaikus devusi pašvaldībām lielākas tiesības nodokļu piemērošanā. Pašvaldības varēs saglabāt NĪN pagājušā gada līmeni, bet noteiktām nekustamā īpašuma kategorijām varēs arī paaugstināt.

Paredzēts nākamgad aplikt ar nodokli dzīvojamo māju palīgēkas, kas ir lielākas par 25 kvadrātmetriem. Šai kategorijā iekļautas arī atsevišķi stāvošas garāžas. Tām tiks piemērotas tādas pašas nodokļa likmes kā dzīvojamām mājām.

Pašvaldībām būs atļauts aplikt ar nodokli reliģisko organizāciju nekustamos īpašumus, kā arī

transportlīdzekļu maksas stāvlaukumus un valsts vai pašvaldības īpašumā esošas inženierbūves, kas iznomātas citai personai saimnieciskās darbības veikšanai.

Toties tiek piedāvāts salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu nedaudz samazināt NĪN iekasējamības koeficientu: ēkām – 0,8 (2011. gadā tas ir 0,85) un zemei, dzīvojamām mājām, inženierbūvēm – 0,85 (2011. gadā – 0,9).

Plānots atļaut pašvaldībām noteikt likmi likumā noteiktā koridora ietvaros no 0,2% līdz 3%, saglabājot esošās likmes kā bāzes likmes 0,2%, 0,4%, 0,6% dzīvojamām mājām un 1,5% pārējiem aplikamajiem objektiem tām pašvaldībām, kuras nebūs pieņēmušas lēmumu par atšķirīgu nodokļa likmju piemērošanu. Tas dos pašvaldībām iespēju aizsargāt mazturīgo iedzīvotāju intereses. **K**

Dzīvokļa pabalsti būs!

Iepriekšējā numurā vēstījām par problēmām sociālo pabalstu jomā: Eiropas finansējums šim mērķim beidzas 2012. gada 1. janvārī. Tagad kļuvis zināms turpinājums.

Latvijas iedzīvotājiem, kam radušās finansiālas grūtības, ir iespēja saņemt divus ļoti svarīgus pabalstus. Pirmais – garantētā minimālā ienākuma (GMI) pabalsts. Rīgā, piemēram, GMI ir 40 latu darbspējīgiem cilvēkiem, 45 latu bērniem un 90 latu pensionāriem un invalīdiem.

Šai summai jāpaliek cilvēka rīcībā pēc visu normatīvo komunālo maksājumu nokārtošanas. Ja atliek mazāk, pašvaldība atbalsta mazturīgo. Bez tam pašvaldi-

bas trūcīgajām ģimenēm piešķir dzīvokļa pabalstu un pat palīdz dzēst vecos komunālos parādus.

Sobrīd 50% GMI un 20% dzīvokļa pabalsta maksā valsts no sociālās drošības sistēmas līdzekļiem. Tas ļauj pašvaldībām pilnībā atbalstīt mazturīgos.

Eksperti brīdina, ka pēc 1. janvāra valsti var sākties haoss. Ja valstij pabalstiem nepieciešamās naudas nebūs, pašvaldības tādu vezumu vienas pašas nepavilks.

Kopmāju un novājē!

Zinātnieki apgalvo, ka mājas kopšana atbrīvo sievieti no 50 000 kaloriju gadā! Uzkopjot māju, sieviete gada laikā nostaigā 36 kilometrus.

Ja jūs visu gadu savu māju uzturat tīru un kārtīgu, jūs sadedzināt tik daudz kaloriju, cik satur 603 glāzes vīna, 192 šokolādes tāfelītes, 369 pudeles gāzētā ūdens, 145 čizburgeri vai 394 čipsu paciņas. No tāda pašā kaloriju daudzuma var atbrīvoties, skrienot 57 stundas pēc kārtas vai nobraucot ar divriteni 770 kilometrus.

Mājas darbus efektivitātes ziņā var salīdzināt ar nodarbībām trenāžieru zālē reizi nedēļā. Ja jūs divas stundas mazgāsīt grīdas, rūpīgi slaucīsīt putekļus vai 82 minūtes darbosities ar putekļusūcēju, jūs atvadīsities no 400 kalorijām, raksta *Daily Mail*.

Tās sievietes, kuras mājas soli veic mūzikas pavārdijumā, nistās kalorijas pamet vēl lielākā daudzumā. Statistika liecina, ka 40% sieviešu mājas kopšanas laikā ieslēdz mūziku un kustas tās ritmā. **K**

Pagājušajā nedēļā pienāca laba ziņa. Valdība pieņēmusi lēmumu 2012. gadā sociālās drošības pasākumiem piešķirt 44,6 miljonus latu. 11,3 miljoni tiks novirzīti GMI 50 procentu finansējumam, vēl 2,3 miljoni atvēlēti dzīvokļa pabalstu izmaksai. Šādus pabalstus ar valsts budžeta palīdzību cilvēki varēs saņemt līdz aprīlim, tas ir, līdz apkures sezonas beigām. **K**

LABKLĀJĪBAS RECEPTES NO MASKAVAS IELAS

**Kā vecu 60 dzīvokļu māju
tikai trijos gados izremontēt
un padarīt ienesīgu?
Precīzi skaitļi, dati un idejas
no dzīvokļu īpašnieku
biedrības Nams 254**

Oļegs Ļusins: „Jāsāk domāt par balkonu renovāciju”.

Ilona MILLERE

Turpinām lasītājus iepazīstināt ar mājas savā kontrolē pārņemušajām dzīvokļu īpašnieku biedrībām. Piecstāvu māju Rīgā, Maskavas ielā 254, korpuss 6, jau trešo gadu pārvalda paši iedzīvotāji. Viņi nav izputējuši bez profesionāla pārvaldnieka palīdzības un trijos gados paveikuši visus mājas remonta un labiekārtošanas darbus, pat ietaupot daudzus tūkstošus latu.

Gads pagāja iešūpojoties

Biedrības Nams 254 valdes priekšsēdētājam Vijai Panovai ir tiesības būt nedaudz lepni:

– Mēs vieni paši „aizkuģojām” 2008. gadā. Šobrīd mūsu daudzdzīvokļu māja nav ne santīma parādā pakalpojumu sniedzējiem.

Vai daudzu māju iemītnieki var sacīt to pašu? Šķiet gan, ka ne.

– No vecās pašvaldības namu pārvaldes šķīrāmiem pēc lielas cīņas, mūs negribēja laist prom, – stāsta Vija. – Bet mājā salasiņies lielisks kolektīvs. Sākumā jaunajā biedrībā iesaistījās puse dzīvokļu īpašnieku, vēlāk viņiem pievienojās vēl desmit.

– **Vai uzreiz nolēmāt paši pārvaldīt māju?**

– Nē, vesels gads pagāja, risinot organizatoriskos jautājumus. Turklāt neviens negribēja uzņemties pārvaldīšanu, visi baidījās. Vispirms uzaicinājām privātu pārvaldnieku, noticejām viņa pieredzi. Vārdos jau viss bija skaisti, bet patiesībā mēs katru mēnesi maksājām 600 latu par zemas kvalitātes pakalpojumu. Tai laikā es izgāju pašvaldības rīkotos pārvaldnieku kursus, uzkrāju pieredzi, iepazīnos ar cilvēkiem, kuri jau pārvaldīja

Turpinājums 4. lpp.

Lauvas tiesa ugunsgrēku Latvijā notiek apkures sezonas laikā. Bieži vien nelaimes cēlonis ir bojātas sildierīces un to nepareiza lietošana.

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta darbinieki no uguns šogad izglābuši **106** cilvēkus.

2926 ugunsgrēki no kopumā šajā sezonā piedzīvotajiem **7727** notikuši dzīvojamās mājās. Visā Latvijā šā gada desmit mēnešos bojā gājuši **98** cilvēki, kas ir par **9%** mazāk nekā gadu iepriekš. Toties Rīgā ugunsgrēkos gājuši bojā **36** cilvēki – par trešo daļu vairāk nekā iepriekšējā gadā līdz novembrim.

Esiet piesardzīgi, rīkojoties ar sildierīcēm, laikus salabojiet elektroinstalāciju, laikus pārmūrējiet krāsnis un izsauciet skursteņlaukus. Ar vārdu sakot, saudzējiet sevi! **K**

Rariss
veikalos - noliktava

**MĒBELES
PAR PIEEJAMĀM
CENĀM**

- ☑ sekcijas
- ☑ skapji
- ☑ guļamistabas
- ☑ virtuves
- ☑ dīvāni (no Ls 90)

Rīga, Pļavnieki
Katlakalna 13
tirdzniecības centrs **EKSI**
5. ieeja no rampas

www.rariss.lv tlr.: 67109076
STRĀDĀJAM BEZ BRĪVDIENĀM

Ar “Būvniecības ABC” Klienta karti
Vienmēr lētāk!

Būvniecības ABC
KLIENTA KARTE

Būvniecības ABC Ielveikali
Rīgā, Pērnavas ielā 27/29, t. 67313322, Mūkusalas ielā 93, t. 67804660
Darba laiki: darba dienās 8.30 – 19.30,
sestdienās 9.00 – 17.00, svētdienās 9.00 – 15.00
www.buvniecibas-abc.lv

KUR VAR DABŪT AVĪZI?

■ Rīgas namu
apsaimniekotājs

**Rīgas namu
pārvaldnieka iecirkņos:**

- Avots
- Centrs
- Daugava
- Jugla
- Krasts

■ Kurzeme

■ Ķengarags

■ Mežciems

■ Pļavnieki

■ Purvciems

■ Valdemārs

■ Vecmīlgrāvis

Kā arī:

■ Rīgas apsaimniekotāju

asociācija, Lāčplēša ielā
24 – 408, Rīgā

■ Bijušā Rīgas Vidzemes
priekšpilsētas
izpildīdīrijā

■ SIA „Sagdiana”, mēbeles
veikals, Kronu ielā 23b,
Rīga

■ Filiāļu tīkls „SPECS”, SIA
„Akvedukts”

■ Veikalos „Mežam
un Dārzam”:

- Kalnciema ielā 17a, Rīgā
- Brīvības gatve 350a, Rīgā

■ Lielveikalos „Būvniecības
ABC”:

- Pērnavas ielā 27/29,
Rīgā
- Mūkusalas ielā 93,
Rīgā

Pēc nākamā «Darīsim kopā!» numura jautājiet 14. decembrī

Avīze «Darīsim kopā!»

Izdevējs:
SIA «EGO projekts»

Reģistrācijas

numurs: 000703294

Telefons: 20042031

Reklāmas nodaļa: 28681192

<http://www.kopaa.lv>

E-pasts: info@kopaa.lv

Rīga, Lāčplēša ielā 24, LV-1011

Iznāk sadarbībā ar Rīgas

Apsaimniekotāju Asociāciju

lespiests: SIA «Poligrāfijas grupa
Mūkusalā»

**Darīsim
KOPĀ!**

Tirāža: 20 000

LABKLĀJĪBAS RECEPTE NO MASKAVAS IELAS

Turpinājums no 3. lpp.

Vija Panova lepojas ar tiro pagrabu.

un apsaimniekoja savas mājas. Manī tas uzjundīja cīņas spar. Verot savas kāpņu telpas durvis un skatot bēdīgo ainu, nolēmu – nedrīkst pieļaut, ka tā turpinās.

Papes jumts par 10 tūkstošiem

– Kādas sūdzības bija jūsu mājai pirms dzīvokļu īpašnieku biedrības nodibināšanas?

– Tūlīt parādīšu mūsu nelaimes fotogrāfijas. Redzat? Tā ir mūsu pirmā talka 2008. gada septembrī: mēs kopīgi mazgājam sienas, stiepijam laukā no pagraba gruzus un visādus dzelžus, draudzīgi atzīmējam šo notikumu Daugavas krastā. Talkā piedalījās ap divdesmit cilvēku, pat pensionāri un invalīdi bija atrākuši. Bet te, lūk, mūsu galvenā nelaime – jumts. Tas laida cauri ūdeni, bet no namu pārvaldes neko nevarējām panākt. Jumts pat nebija no šifera, tā bija ar bitumenu piesūcināta pape.

– Vai es nepārklājos – tiešām pape?

– Šo papes jumtu mums uzlika namu pārvalde 2000. gadā. Jau pēc gada cilvēki sāka rakstīt sūdzības, ka jumts tek. 2007. gadā mēs pieprasījām jumta ekspertīzi, bet atkal no pārvaldnieka neko nepanācām. Tāpēc valdes sēdē nolēmām paši pasūtīt slēdzienu. Neatkarīgi eksperti atzina, ka jumts ir par 95% nokalpojais savu resursu.

– Septiņos gados?

– Šis nekvalitatīvais jumta segums mājai bija maksājams vairāk nekā 10 tūkstošus latu, bet namu pārvalde no situācijas izgāja sveikā.

Galvenais jautājums – kredīts

– Jumts bija viens no iegāstiem, kāpēc jūs aizgājāt no namu pārvaldes?

– Teiksim, ka tas bija viens no daudzajiem iegāstiem, – piebilst sabiedrības valdes loceklis **Vladimirs Usanovs**.

– Pagājušajā rudenī uzlikām jaunu cinkota skārda jumtu, – turpina Vija. – Atjaunojām latojumu un hermetizējām mājas sienu šuves. Cilvēki saka, ka beidzot dzīvokļos ir kļuvis silti. Tiesa, 805 kvadrātmtru lielam jumtam paņēmām 22 tūkstošu latu kredītu.

– Droši vien nebija viegli vienoties ar kaimiņiem par kredītu?

– Tas tiesa, ne visi pirmā stāva iemītnieki saprata, cik svarīgs ir šis jautājums.

– Cik ilgi gatavojāt cilvēkus domai par jaunu jumtu?

– Faktiski jau kopš 2007. gada, kad dibinājām mūsu biedrību. Aptuveni pusotra gada vedām sarunas ar mājas iemītniekiem, cenšoties panākt, lai viņi saprastu mūsu nodomus.

Vladimirs Usanovs atceras, kā norisinājās mājai paša svarīgākā jautājuma apspriešana:

– Kaimiņus visvairāk nodarbināja jautājums, kāpēc viņiem esot jāiekļā bankā savs dzīvoklis, lai māja dabūtu jaunu jumtu. Kur viņi bija saklausījuši, ka vajadzēs iekļāt dzīvokļus? Nevien taču to neprasi! Tās bija tādas jaunas nevalodas, kuru patiesais iemesls bija tas, ka neliela daļa iedzīvotāju nevēlējās pareizi uztvert un izprast informāciju.

– Uz cik ilgu laiku paņēmat kredītu?

– Uz pieciem gadiem, – atbild Vija. – Bet divpadsmit dzīvokļi savu daļu samaksāja uzreiz skaidrā naudā, kas ļāva mums izvairīties no bankas procentu maksāšanas. Divstābu dzīvokļa daļa maksā par jumtu bija 349 lati, trīsstābu dzīvokļa – 440 latu. Pirmstermiņa maksājumi ļāva kredīta summu samazināt līdz 17 tūkstošiem latu. Pārējie dzīvokļu īpašnieki šogad katru mēnesi

kredīta segšanai maksā 17 santīmus par kvadrātmtru. Nākamajā gadā būs pārreķins, tad maksāsim 16 vai pat 15 santīmus.

Ziema atklāj vājās vietas

– Jūs uzlikāt jaunu jumtu un veicāt daudz citu labiekārtošanas un renovācijas darbu. Sakiet, cik jūsu cilvēki maksā par mājas apsaimniekošanu?

– Kopsapulcē vienojāmies maksāt 35 santīmus par dzīvojamās platības kvadrātmtru. Kopā ar kredītu sanāk 52 santīmi. Sākumā jaunā jumta pretinieki draudēja mums ar policiju un laikrakstiem, bet tagad mājā iestājies miers, visi iemītnieki akurāti maksā.

– Vai tāpēc, ka redz rezultātus?

– Mēs tā domājam. Bet jauno jumtu jau no paša sākuma atbalstīja vairākums, 41 dzīvokļa īpašnieki no 60.

– Kā pārzīmojāt zem jaunā jumta?

– Teiksim atklāti: problēmas bija. Būvfirma bija mazliet nohaturējusi, lai gan viens no mūsu iemītniekiem, pēc profesijas celtnieks, kontrolēja katru viņu soli. Viņi bija pieļāvuši kļūdu montāžas procesā, tāpēc sniega laikā jumts vietām tecēja.

– Firma kļūdu izlaboja?

– Viņiem nebija, kur dēties, jumtam taču dota piecu gadu garantija. Mēs piesaistījām ekspertu, kurš norādīja uz pieļautajām kļūdām, un būvnieki divu nedēļu laikā visu saveda kārtībā par pašu naudu.

„Namu pārvalde mūsu kaimiņiem sola apmali gar četrus sektiju māju atjaunot par 5800 latiem. Mums šis darbs reāli izmaksāja 2800 latu”.

– Par bēniņu siltināšanu esat domājuši?

– Protams! Bet šogad vēl gribam līdz galam pārbaudīt jumta kvalitāti, jo pēc bēniņu siltināšanas vairs nevarēsim pa to brīvi staigāt. Tiklīdz pārliecināsimies, ka tas vairs netek, stāsimies pie siltināšanas.

Taisnā līnijā uz labāko pagrabu konkursu?

– Vai tiešām pēc mājas pārņemšanas uzreiz ķērāties pie lielajiem darbiem?

– Nē. Pirmais darbs bija elektroinstalācijas atjaunošana. Tā mums bija briesmīgā stāvoklī. No namu pārvaldes šķīrāmies 2008. gada 1. jūlijā un tūlīt kopsapulcē nolēmām, ka nākamajos četrus mēnešus papildus maksāsim pa 15 latiem no dzīvokļa. Šī nauda bija vajadzīga elektroinstalācijas nomaiņai. Sākumā domājām atjaunot visu, izņemot pakešslēdžus, bet, aprunājoties ar elektriķi, sapratu, ka tad, ja uzreiz neveiksīsim visu kompleksu, tā arī iestrēgsim pusceļā. Tāpēc nolēmām pielikt vēl 700 latu un salabot visu mājas instalāciju līdz

pat ievadiem dzīvokļos. Darbs izmaksāja 4200 latu, turklāt maksāja visi iedzīvotāji bez izņēmuma. Trūkstošo naudu piemētām no apsaimniekošanas maksas.

– Kad instalācija bija kārtībā, varējāt atslābināties?

– Ne nieka! Tai pašā laikā pārbaudījām komunikācijas pagrabā. Atradām milzīgus caurumus sienā starp mūsu un kaimiņu māju. Kā namu pārvalde to nebija pamanījusi? Protams, tā kā pagrabā mētājās kaķu skeleti, bija skaidrs, ka neviena atbildīga amatpersona tur sen savu kāju nav spērusi. Izsaucām firmu, kas aizmūrēja caurumus. Izmetām no pagraba bezpajumtniekus un kaķus. Stāvvadiem uzstādījām atgaisošanas vārstus. Tagad mums pagrabs ir sauss, tur nav ne blusu, ne nepatīkamu smaku.

– Vai mājas iedzīvotāji pagrabā glabā kādas mantas?

– Nē, mēs nolēmām pagrabam ielikt dzelzs durvis un atslēgu uzticēt tikai sabiedrības valdes locekļiem. Tur taču atrodas vērtīgas iekārtas, siltummezgls. Domājam: jo mazāk cilvēku tur staigās, jo drošāk. Mēs jau esam piedzīvojuši siltummezgla ierīču zādzi-

Par jauno mājas pamatu apmali samaksāja 2800 latu, sienas pie ieejas durvīm krāsoja paši.

S

bu, tas pārāk dārgi maksā. Toties siltumtehniķis, kas apkalpo mūsu māju, reiz pajokoja: „Vija, vai jūs nedomājat piedalīties konkursā par pilsētas labāko pagrabu?”

360 latu gadā no interneta operatoriem

Vija turpina šķirstīt albumu ar fotogrāfijām un atcerēties mājas labiekārtošanā paveikto:

– Vēl 2009. gada septembrī mums bija parastas salauzītas ārdurvis, bet novembrī – lūdzu, jaunas, no dzelzs. Iedzīvotāji nobalsoja par čipa slēdzeņu un domofonu uzstādīšanu. Bet sīkie darbi jūs droši vien neinteresē?

– **Gluži otrādi, reizēm taču iedzīvotāji nespēj panākt pārvaldnieka palīdzību tieši sīkumos!**

– Tad pastāstīšu par pastkastītēm. 2010. gadā divdesmit mūsu kāpņu telpas dzīvokļi vienojās samest pa 6,50 latiem jaunām kastītēm. Izgatavot uzņēmās privāts galdnieks. Tas izrādījās lētāk, nekā pirkt gatavas no Latvijas pasta. Piedāvājam arī abām pārējām kāpņu telpām piedalīties, bet tur cilvēki nez kāpēc nespēja iešūpoties.

– **Ko darījat tālāk?**

– 2010. gada rudenī kāpņu telpās ielikām stikla pakešu logus. Tas mums maksāja 1390 latu, nedaudz virs simt latiem par katru logu. Toties deva jūtamam siltuma ekonomiju, kāpņu telpās kļuva mājīgi.

– **Vai vieglāk nebija uzlikt jaunu jumtu, nekā atrisināt šīs sīkās problēmas?**

– Pat nemēģināšu iebilst! Kaut vai ņemsim mūsu attiecības ar interneta ierīkotājiem. Agrāk mums kāpņu telpā karājās samudžinātu vadu kūļi, tagad esam izvēlējušies citu taktiku: slēdzam līgumus par tiesībām darboties mūsu mājā. Piekrita trīs kompānijas, kuras maksā mums pa 10 latiem mēnesī. To darbiniekus bez iebildumiem laižam gan mājā, gan uz jumta. Citām gluži vienkārši nedodam bēniņu atslēgu. Tāpēc, ka mājā jābūt kārtībai.

Mājas iemītniece **Ludmila Burkavcova** ar abām rokām balso par jauno kārtību:

– Vienkāršs piemērs: pirms dažiem gadiem atnāca interneta ierīkotāju brigāde, uzlida bēniņos un atvēra logu. Aizvērt, protams, aizmirs, un lietūs laikā bēniņi pielija. Metāmiem meklēt vainīgos, bet kā tu atradīsi, ja neviens īsti nezina, no kurienes bija strādnieki. Toties tagad precīzi zinām, kas strādājis uz mūsu jumta, un esam droši par kārtību.

Zeme zem mājas

Tagad par aktuālo.

– Šovasar sivedām kārtībā mājas ārpusi, – stāsta Vija Panova. – Nokrāsojam vējtvera sienas pie ieejas durvīm, atjaunojam sadrupušo apmali gar mājas pamatiem, uzlikām caurulēm aizsargrestes, salabojām notekcaurules. Nolēmām pie viena sabetonēt sašķiebušos pakāpienus pie ieejas durvīm (tīrais brīnums, kā cilvēki savulaik nav kļuvuši par invalīdiem, pa tiem kāpjot). Īpaši patīkami, ka daļu darbu paveicām saviem spēkiem. Valdes loceklis Vladimirs Usanovs aizšpaktelēja un nokrāsoja ār-sienas pie ieejas durvīm. Paldies viņam

zemes īpašniekam par šo prāvo gabalu. Sākumā vēl bijām ar mieru vest sarunas ar nosacījumu, ka arī zemes īpašnieks izrāda mums pretimnākšanu un 6% vietā samazina nomas maksu vismaz līdz 4% no zemes kadastrālās vērtības, bet viņš iesūdzēja mūs tiesā, pieprasot noslēgt līgumu piespiedu kārtā!

– **Ko domājat darīt tālāk?**

– Mēs pieprasām, lai no mūsu zemesgabala izslēdz ielu un Daugavas krastmalu tās sarkanajās līnijās, tas ir, mēs esam ar mieru 3400 kvadrātmetru vietā nomāt tikai 1900. Tādu teritoriju mūsu mājai aprēķinājuši neatkarīgi eksperti. Tieši par tādu platību mēs šobrīd pārskaitām naudu zemes īpašniekam.

„Ar nosacījumu, ka visi iemītnieki akurāti maksā rēķinus, jebkura tāda neliela māja, kā mūsējā, gada laikā remontam var iekrāt 6–7 tūkstošus latu”.

par to, ka palīdzēja mūsu māju padarīt tīru un pievilcīgu.

– **Sarēķinājāt, cik daudz naudas esat ietaupījuši, paši veicot darbus?**

– Ļoti daudz! Dzīve rāda, ka iedzīvotāju ekonomiskās intereses neviens neaizstāv labāk par pašiem iedzīvotājiem. Redzēju kaimiņmājas apmales atjaunošanas tāmi, biju šokā! Namu pārvalde mūsu kaimiņiem sola apmali gar četru sekciju māju atjaunot par 5800 latiem. Mums šis darbs reāli izmaksāja 2800 latu. Skaidri redzams ietaupījums, vai ne?

– **Vai jūsu māja saskārusies ar privātās zemes problēmu?**

– Diemžēl jā, – stāsta Vladimirs Usanovs. – Mājai piesaistītā zemesgabala īpašnieki, slēdzot līgumu, nepiekrita nekādiem kompromisiem un izvirzīja skarbas prasības. Tas liek mums pārdomāt, par ko maksājam...

– Kopš sāka gala gar mūsu māju ved Glūdas iela, – kaimiņam piebalso Vija. – Sarkanās līnijas platums tai ir 8,5 metri. Neuzskatām, ka mums būtu jāmaksā

– Izmantojot apsaimniekošanas maksas pārpalikumu.

– **Kā var rasties šāds pārpalikums?**

– Vispirms pastāstīšu, ka mājai izveidots atsevišķs rezerves fonds, ar ko rīkojas tikai paši iedzīvotāji. Sākumā mēs tajā katru mēnesi ieskaitījām pa četriem santīmiem par kvadrātmetru, bet nesen kopsapulce pieņēma jaunu lēmumu – ziemā maksāt pa sešiem santīmiem, bet pēc apkures sezonas – pa astoņiem. Tas ļauj mājai ieskaitīt kontā aptuveni 150 latu mēnesī, gandrīz 2000 latu gadā.

– **Tas nav maz. Kam krājat?**

– Kanalizācijas renovācijai, kas maksās vismaz 3500 latu. Jāatjauno arī siltumapgādes sistēma. Tie ir mūsu tuvākie uzdevumi.

– **Bet atgriezīsimies pie mājas uzkrājumiem.**

– Papildus rezerves fondam, kur uzkrāti 1300 latu, mēs pastāvīgi ieskaitām kontā apsaimniekošanas maksas pārpalikumu. Šo naudu izmantojam lielākiem darbiem. Lai gan bija jāsamaksā par apmales atjaunošanu un pagaidām parādnieku vietā jānorēķinās ar pakalpojumu sniedzējiem, šogad mums izdevies sakrāt vēl aptuveni 1000 latu.

– **Mīļie cilvēki, kā pie salīdzinoši nelielas apsaimniekošanas maksas jums vēl izdodas atlīdzināt naudu? Paskaidrojiet ar piemēru!**

– Labprāt, – smeļ Vija. – Katru mēnesi iedzīvotāji par mājas apsaimniekošanu samaksā 1200 latu. Darbinieku algām tērējam 300 latu – 70 latu grāmatvedim, 100 latu valdes priekšsēdētājam, 135 latus sētniekam (kopā ar nodokļiem tie ir aptuveni 500 latu). Plus avārijas dienests, kas mājai izmaksā 135 latus mēnesī. Kā redzat, katru mēnesi mājas kontā paliek aptuveni 550 latu. Ar nosacījumu, ka visi iemītnieki akurāti maksā rēķinus, jebkura tāda neliela māja, kā mūsējā, gada laikā remontam var iekrāt 6–7 tūkstošus latu.

Redakcijas vārdā piebilde: ja uzkrājumus kontrolē paši mājas iedzīvotāji un tie ir pasargāti no izšķērdēšanas, māja ļoti ātri kļūs par pašu glītāko un sakoptāko visā apkārtnē. **K**

Pārvaldniekiem liks cīnīties ar parādniekiem

Oktoobra beigās Ekonomikas ministrija sniedza valdībai ziņojumu par iemesliem, kāpēc aug iedzīvotāju parādi par komunālajiem pakalpojumiem. Ierēdņu atzinumos nekā jauna nav, vecmāmiņa pensionāre no jūsu blakus dzīvokļa varētu premjeram pastāstīt to pašu. Taču valsts vismaz publiski atzinusi parādu problēmu un nepieciešamību to risināt.

Ekonomikas ministrija uzskata, ka parādi jāapkaro ar vairākiem paņēmieniem. Lai komunālie parādi arī turpmāk nekrātos tik biedējošā ātrumā, jāturpina darbs pie nodarbinātības veicināšanas un vidējās un mazās uzņēmējdarbības attīstības, kas palielinātu cilvēku ienākumus un ļautu savlaicīgi veikt norēķinus ar pakalpojumu sniedzējiem. Savukārt, lai sekmētu esošo parādu piedziņu, kā arī lai novērstu jaunu parādu veidošanos un mazinātu ļaunprātīgo nemaksātāju skaitu, ir nepieciešamas izmaiņas normatīvajos aktos, kas arī uzlabotu dialogu starp dzīvokļu īpašniekiem un apsaimniekotājiem.

Šai nolūkā Ekonomikas ministrija plāno grozījumus Dzīvojamu māju pārvaldīšanas likumā. Pārvaldniekam uzliks pienākumu rakstiski brīdināt dzīvokļa īpašnieku par parāda rašanos un pieprasīt naudu samaksāt. Sarakste ar nemaksātāju namu pārvaldei būs jāskaidro jau pašā parāda iekrāšanās sākuma stadijā. Tāpat paredzēts likumā precīzi norādīt, pēc cik ilga maksājumu kavēšanas laika pārvaldniekam lieta būs jāiesniedz tiesā.

Par vēl vienu instrumentu, kas varētu palīdzēt pārvaldniekiem efektīvāk piedzīt parādus, kļūs grozījumi Civilprocesa likumā, kas izdarīti, lai paātrinātu maza apmēra prasību izskatīšanu. Nepieciešams arī samazināt valsts nodevu par šādu lietu iztiesāšanu, uzskata Ekonomikas ministrija.

Atklāts paliek jautājums par to cilvēku komunālajiem parādiem, kuru nekustamais īpašums iekļāts bankā. Te vajadzīgi grozījumi Civilprocesa likumā, kas noteiktu, ka pēc dzīvokļa pārdošanas izsolē vispirms tiek piedzīts komunālais un tikai pēc tam hipotekārais parāds. Taču tādu nostādni neatbalsta ne bankas, ne Tieslietu ministrija. Tā ka tuvākajā laikā šai ziņā viss paliks pa vecam, citiem vārdiem sakot, netaisnīgi un nelogiiski.

„Šobrīd parādnieki, kas hipotekārā parāda dēļ šķiras no dzīvokļa, domā, ka varēs nemaksāt uzkrāto komunālo parādu,” saka Ekonomikas ministrijā. „Bet tā nav. Tiesas spriedumam par šāda parāda piedziņu nav noilguma. Tas nozīmē, ka cilvēks visu mūžu skaitīsies namu pārvaldes parādnieks un pie pirmās iespējas attiecīgo summu no viņa piedzīs tiesas izpildītājs”. **K**

LIELAIS ZEMES JAUTĀJ

Marina MATRONINA, speciāli laikrakstam „Darīsim kopā!”

Nesen Latvijā tika veikti interesanti aprēķini, lai noskaidrotu, cik daudz daudzdzīvokļu māju cieš no zemes piespiedu nomas. Izrādījās, ka vismaz 2000. Pēc vispietiecīgākajiem aprēķiniem tas nozīmē aptuveni 100 000 dzīvokļu tikai Rīgā vien. Ja pieņemam, ka katrā dzīvoklī mājo trīs cilvēki, sanāk vesela cietušo armija.

Jaunie zem dzīvojamām mājām esošās zemes nomas noteikumi stājās spēkā gandrīz pirms gada, bet cilvēki joprojām nespēj izprast katastrofas cēloņus. Mums nākas uzklauzīt neskaitāmas sūdzības par zemes īpašniekiem, kuri ik mēnesi izraksta iedzīvotājiem milzīgus rēķinus par zemes nomu. „Maksājam 10 latu mēnesī,” stāsta vieni. „Bet mēs – 50 latu,” tā otri. Gan viens, gan otrs gadījums ir visai tāls no tā, ko pieņemts uzskatīt par normu.

Atgādināsim, kas noticis. Zem mūsu mājām esošās zemes īpašniekiem daudzus gadus nebija tiesību nomas maksu celt vairāk nekā par 25% gadā. Taču pērnajā rudenī Satversmes tiesa šos „griestus” atzina

par netaisnīgiem. Tagad nomas maksa ir atkarīga tikai no tā zemes gabala, uz kura atrodas mūsu daudzdzīvokļu nams, kadastrālās vērtības. Nebūtu jau tik traki, ja nebūtu izgudrota jauna kadastrālās vērtības aprēķināšanas metode. Zemes gabalu oficiālā vērtība pieauga gluži neticamos apmēros. Nu tā lielā mērā kļuvis atkarīga no tirgus situācijas, turklāt par atskaites punktu tautas priekšstāvji ir ņēmuši treknos gadus, kad zeme tiešām varēja maksāt miljonus.

„Mūsu divpadsmit dzīvokļu māja atrodas uz zemes gabala, kura vērtība ir 144 tūkstoši latu,” šausminās rīdziniece Anna. „Lētāk iznāktu māju izjaukt un pa ķieģelīti vien pārnest uz citu vietu,

nevis katru gadu maksāt saimniekam pa 880 latiem no dzīvokļa!”

Bet zemes īpašniekam tagad ir tiesības uzspiest mājas iemītniekiem savu gribu. Likumā teikts: zemes nomas maksu nosaka, pusēm rakstveidā vienojoties. Ja puses nevar vienoties, zemes nomas maksa nosakāma 6% gadā no zemes kadastrālās vērtības. Neaizmirsīsim arī, ka papildus vēl jāsamaksā iznomātajam 1,5% no zemes kadastrālās vērtības nekustamā īpašuma nodokļa kompensācijai.

Te tad arī kā īlens no maisa izlien zemes paaugstinātās kadastrālās vērtības problēma. Kadastrālās vērtības tagad ir milzīgas un nelōģiskas. Kam tas ir izdevīgi? Protams, zemes īpašniekiem. Bet

Taču nu jau milzīgo rēķinu nomākie ļaudis sāk prātot citādi: ja reiz zemes īpašniekiem izdevās aizstāvēt savas tiesības Satversmes tiesā, kāpēc tur nevarētu vērsties uz privātas zemes esošo māju īpašniekiem?

vispirmām kārtām jau valstij, kas cer iekasēt pieklājīgu nekustamā īpašuma nodokli. Kamēr kadastrālā vērtība būs nozīmīgs budžeta papildināšanas avots, varas institūcijas labprātīgi to nesamazinās.

Taču nu jau milzīgo rēķinu nomākie ļaudis sāk prātot citādi: ja reiz zemes īpašniekiem izdevās aizstāvēt savas tiesības Satversmes tiesā, kāpēc tur nevarētu vērsties uz privātas zemes esošo māju īpašniekiem?

Atminēsimies arī, ka Latvijas pirmās neatkarības laikā nodokļi nebija jāmaksā par purviem, ceļiem, grāvjiem un pagalmiem, tāpat arī par zemi zem mājām un ūdenstilpēm, jo tāda zeme īpašniekiem vai nomniekiem nevarēja būt ienākuma avots. Lūk, taisnība, pēc kuras jātiecas.

Jautājumi rodas arī par mājām piesaistīto zemes gabalu lielumu. Tie, kam vara, uzstāj, ka mājai no īpašnieka jānomā viss zemes gabals tā vēsturisk-

„Rīgas Apsaimniekotāju asociācija (RAA) un avīze „Darīsim Kopā!” saņem daudz vēstuļu ar interesantiem ieteikumiem. **Klementija Rancāna** vēstuli nolēmām publicēt pilnībā, jo daudzi iedzīvotāji un apsaimniekotāji pauž līdzīgas idejas.

Cilvēki lūdz palīdzēt savaldīt dažu zemes īpašnieku plēsonīgo apefīti un varas pārstāvjus, kas, viņiem izdabājot, pieņem nelīdzsvarotus lēmumus. Šie lēmumi krasi pasliktina dzīvi lielākajai daļai Latvijas iedzīvotāju. Gaidām jūsu vēstules! Izsakiet savas domas un aprakstiet konkrētas situācijas, rosinot plašu diskusiju par zemes jautājumiem.

Avīze „Darīsim Kopā!” vēsfīs par visiem ar zemes nomu un iespējamām protesta akcijām saistītajiem pasākumiem”.

Ar cieņu, RAA valdes priekšsēdētājs **Igors Trubko**

KADASTRĀLĀ VĒRTĪB TAUTAS PAVERDZINĀŠ

Klementijs RANCĀNS, biedrība „Ausma”

Divi prettautiski lēmumi

Diemžēl valsts vara un zemes īpašnieki ir cieši saistīti, pat vienoti, un vēl aizvien pieņem prettautiskus likumus šauru grupu interesēs. Saeimā un valdībā nav bijis spēku, kas to pamanītu un nopietni iestātos par tautas lielākās daļas interešu aizstāvību.

Vara sadarbibā ar zemes īpašniekiem (ka tas tā, par to nav ne mazāko šaubu) savulaik izdeva likumu par zemes reformu pilsētās un organizēja zem daudzdzīvokļu mājām atrodošās zemes uzpirkšanu un spekulācijas, apejot dzīvokļu īpašnieku pirmpirkuma tiesības. Ne jau velti reizē ar likuma grozījumiem, kas ļauj zemes īpašniekiem palielināt nomas maksu, tika sagatavots lēmums par zemes kadastrālās vērtības celšanu 10–15 reizes.

Pašreizējie varas „centieni” izlīdzināt situāciju kadastrālās vērtības jomā ir vērtējami kā melīgi, negodīgi un neko nerisinoši.

Pacēla, bet aizmirsā nolaist

Paskatieties, ko dara attiecīgo iestāžu nomenklatūra un vara: zemi, kurai bija noteikta kadastrālā vērtība ap 37 tūkstošiem latu, paceļ līdz 147 tūkstošiem. Rodas jautājums, vai šie koalīcijas vadoni, Saeimas deputāti un amatpersonas, kas taisa šādu kadastrālo šausmu stāstu, ir pie pilna prāta? Vai viņi nav korumpēti, nav analfabēti vai tautas ienaidnieki?

Attiecīgo likumu un lēmumu projekti iziet cauri visiem varas gaitenim – Tieslietu ministrijai, Ministru

kabinetam, līdz nonāk Saeimā, kura tos akli pieņem, un tad tos paraksta Valsts prezidents, un viss notiek šauras grupas – zemes īpašnieku – interesēs.

Ja jau par kadastrālās vērtības pamatu ņemta zemes cena nekustamā īpašuma tirgus „burbuļa” laikā, tad, tai mainoties, uzpūstā kadastrālā vērtība būtu jāatceļ, bet mēs redzam, ka to nemaina, vien viltīgi tiek manipulēti ar sabiedrības apziņu, apgalvojot, ka jautājums tiek „sakārtots”. Aplamības, nekas netiek sakārtots!

Saskrēja spekulanti

Atcerēsimies, ka savulaik, reformas sākuma posmā, likumdevēji zem mājām un būvēm atrodošos zemi laukos godīgi piešķīra to īpašniekiem īpašuma uzturēšanai, bet pilsētās zemes reformas taisītāji jau bija kļuvuši gudrāki, alkatīgāki, nekaunīgāki un pieņēma citu, atšķirīgu likumu – zemi zem daudzdzīvokļu mājām atdot agrākajiem īpašniekiem.

Kas notika tālāk? Rīgas domes korumpantiem denacionalizācijas procesā rokas bija atraisītas – zemi zem daudzdzīvokļu mājām nepiešķīra iedzīvotājiem, bet gan denacionalizēja, un lielu daļu ieguva spekulanti un viltus īpašnieki.

„Daudzi pie varas esošie paši ir zemes uzpircēji un īpašnieki, un viņi gādā likumus paši sev, lai aplaupītu tautu. Cita skaidrojuma notiekošajam nav”.

Ja ar viltu iegūto zemi nevarēja pārdot, to dāvināja svešām personām, lai apietu mājas iedzīvotāju pirmpirkuma tiesības. Tā liela daļa zemes gabalu ātri vien mainīja īpašniekus, jo blēži baidījās, ka nelikumīgi iegūto zemi viņiem var atņemt, attiesāt.

Katrā gadījumā jaunie īpašnieki, esot pie varas, sāka vērienīgas spekulācijas zemes tirgū, pirka zemes gabalus un vienlaikus pašu interesēs piedalījās Ministru kabineta noteikumu un likumu sagatavošanā par kadastrālās vērtības šausminošu celšanu.

Kam izdevīga uzpūstā kadastrālā vērtība?

Pavisam nesen lielākajai daļai zemes gabalu zem daudzdzīvokļu mājām kadastrālā vērtība tika paaugstināta 10 un pat 15 reizes. Turklāt uz šīs zemes atrodošos māju iemītniekiem tiek skaidrots, ka kadastrālā vērtība paaugstināta atbilstoši tirgus tendencēm. Tas ir murgs! Tā nav nekāda vērtība, tas ir spekulantu izdomāts un uzpūsts burbulis!

Pie varas esošie „gudreļi” mums melo, acīs skatīdamies. Tāpat arī Valsts zemes dienesta ierēdņi cenšas mums iegalvot aplamības, un viņus neaptur ne Saeima, ne Ministru kabinets, ne Tieslietu ministrija. Tas ir saprotami, jo daudzi pie varas esošie paši ir zemes uzpircēji un īpašnieki, un viņi gādā likumus

UMS

kajās robežās, jo, ja iedzīvotāji nomās tikai mājai reāli piegulošo zemi, īpašnieks nevarēs izmantot pāri palikušo. Bet, pirmkārt, pārpalikumi reizēm ir tik lieli, ka uz tiem var uzbūvēt vēl vienu vai divas mājas. Otrkārt, denacionalizācijas gaitā tādu zemju īpašnieki varēja izvēlēties – ņemt atpakaļ vēsturiski piederējušo zemi, izvēlēties kompensācijai piedāvāto zemes gabalu vai saņemt kompensāciju privatizācijas sertifikātos. Tāpat zemes īpašnieki labi zināja, ko dara, pretendējot uz zemi zem daudzdzīvokļu namiem. Tāpēc arī viņiem tagad vajadzētu uzņemties kaut daļu atbildības par pašu lēmumiem un

neuztiept māju iedzīvotājiem nederīgas zemes pārpalikumus.

Patlaban vairākas sabiedriskās organizācijas, tostarp Latvijas Dzīvokļu īpašnieku savienības koordinācijas padome, Māju īrnieku tiesību biedrība „Ausma” un citas, vāc cietušo iedzīvotāju parakstus zem aicinājuma Saeimai un Satversmes tiesai. Pievienošanās tam būtu labs pirmais solis cīņā par savām tiesībām. **K**

A — ANAS INSTRUMENTS

„Zemes vērtība nosakāma pēc vēsturiskās patiesības”.

paši sev, lai aplaupītu tautu. Cita skaidrojuma notiekošajam nav.

Sešas vienkāršas idejas

Manu nostāju jautājumā par zemes nomu zem daudzdzīvokļu mājām var izteikt ar sešiem vienkāršiem teikumiem.

Pirmkārt, zeme zem daudzdzīvokļu mājām uzreiz bija jāatdod īpašumā māju iedzīvotājiem, nevis jādenacionalizē.

Otrkārt, prettiesiski bija ļaut ar zemi zem mājām spekulēt, pārdot, neņemot vērā dzīvokļu īpašnieku pirkuma tiesības.

Tai pašā laikā spekulācijas nav iegansts kadastrālās vērtības celšanai. Nav pamata zemes vērtību noteikt pēc spekulatīvās cenas, jo tā var katru dienu mainīties uz augšu un leju. Ir amorāli ņemt mainīgo tirgus cenu tās augstākajā punktā un noteikt to par kadastrālās vērtības mērauklu. Spekulāciju līmenis kritīs un ceļas katru dienu, tad jau kadastrālā vērtība būtu jāmaina ik mēnesi, automātiski samazinot arī nodokļus un nomas maksu, ko nekad neviens nedara un nedarīs.

Treškārt, zemes cena ir atkarīga no tā, kādus labumus, ienākumus tā dod, kāds ir izmantošanas mērķis. Neviens nav šaubu, ka zemes vērtība jānosaka pēc patiesās, neatkarīgās cenas, tas ir, vai tā var dot ie-

nākumus. Ja tur var izvērst ražošanas darbību, ierīkot ekskluzīvu atpūtas vietu, uzbūvēt izklaides centru vai vasaras mājas, tad, lūdzu, celiet kadastrālo vērtību. Ja ne, esiet godīgi un neplēsiet ļaudīm septiņas ādas.

Ceturtkārt, zeme zem daudzdzīvokļu mājām nerada nekādus ienākumus iedzīvotājiem, bet arī nerada ne santīma zaudējumus īpašniekiem. Toties ļaudīm algas samazinātas, pensijas nepalielinās, simti tūkstoši palikuši bez darba, galveno pārtikas produktu (piens, maize) cenas trīskāršājušās. Arī šo iemeslu dēļ varai nebija tiesiska pamata celt kadastrālo vērtību zemei zem mājām. Turklāt valsts no piespiedu nomas maksas paaugstināšanas, ceļot kadastrālo vērtību, neko nav ieguvusi, vienīgi radījusi asu naida pacēlumu starp zemes un dzīvokļu īpašniekiem un piepildījusi zemes īpašnieku kabatas. Kadastrālās vērtības celšana visdrīzāk saistīta ar noziedzīga nodarījuma pazīmēm, jo lēmums pieņemts vienīgi šauras grupas interesēs, ne-taisnīgi un negodīgi, interešu konflikta apstākļos.

Piektkārt, zemes reforma un jaunie kadastrālās vērtības aprēķini ir netaisnīgi arī tādēļ, ka zemi pie mājām lieto visi iedzīvotāji. Zemei zem dzīvojamām mājām bija jāpaliek pašvaldības īpašumā, to nododot apsaimniekot iedzīvotājiem par samērīgu cenu vai ļaujot privatizēt.

Sestkārt, zemes vērtība nosakāma pēc vēsturiskās patiesības, kā un par kādu cenu tā iegūta Latvijas pirmās neatkarības laikā. Toreiz zeme zem dzīvojamām mājām netika uzskatīta par lielu vērtību.

Kā panākt Saeimas reakciju?

Kā gan 9., gan 10. Saeimas deputāti nespēja saprast tik vienkāršas lietas? Saeimas priekšsēdētāja Solvita Āboltiņa uz jautājumu, kas ir tiesiskums, savas partijās laikrakstā atbild lakoniski: „Tiesiskums sākas

mūsu attieksmē”. Saproti, kā gribi. Varbūt ar to domāta pašu deputātu attieksme pret tiesiskumu?.. Tas labi redzams 2010. un 2011. gadā pieņemtajos likumos par zemi un mājīpašumiem, dzīvojamo telpu īres likumā.

Pavisam nesen no darba atlaistie Saeimas deputāti atkal ir vecajās vietās. Atkal esam ievēlājuši tos pašus cilvēkus un ļaujām viņiem turpināt „tiesisku” politiku attiecībā uz zemes kadastrālo vērtību savas kabatas piepildīšanai uz tautas asaru liešanas un asins zaudēšanas rēķina. Kā lai vēlētājs piespiež viņus iestāties par patiesu tiesiskumu? Tāda mehānisma nav, neviens pasaulē to vēl nav izgudrojis. Ja tā ir „demokrātija”, tad kam? Tikai ne tautai.

Šeit nepieciešams pieminēt arī jauno „karagājienu” pret tautu – Satversmes tiesā atkal tiek skatīts jautājums par zemes piespiedu nomas maksas lielumu. Paredzu, ka lēmums būs tikpat netaisnīgs kā likumdevēju attieksme. Mums paziņos, ka zemes īpašniekus nedrīkst ierobežot. Pēc šā sprieduma paredzu jaunu asaru jūru.

Pašlaik tiek izvēsta cīņa pret oligarhiju un korupciju. Bet vai tauta apzinās, ka līdzās šīm divām Latvijas nelaimēm, kas ir valsts nozagšana, jānoliek tautas trešā nelaime – jautājums par dzīvokļu īpašnieku, īrnieku beztiesisko stāvokli un netaisnīgajiem maksājumiem par zemes piespiedu nomu?

Ja būtu, kas to dara, varētu cīnīties par to, lai tiktu ievērotas dzīvokļu īpašnieku pirkuma tiesības uz zemi zem mājām, par piesaistītās zemes lieluma samazināšanu, par netaisnīga kadastrālās vērtības risinājuma atcelšanu.

Un pēdējais – ko tad darīt vēlētājiem? Vienīgais – sodīt iepriekšējos deputātus, ne tikai atlaižot Saeimu, kā tas jau noticis, bet balsojot tikai par tiem, kuri nav bijuši pie varas. Ja jaunie darboņi neapmierina, tāpat rīkoties vēlēšanās arī katru nākamo reizi. Cita varianta nav. **K**

Tas ir jāzina!

■ Latvijas Dzīvokļu īpašnieku savienības koordinācijas padome novembrī paziņoja, ka sāk vākt parakstus zem aicinājuma Saeimai un Satversmes tiesai. Kustības vadītājs Genādijs Limars uzskata, ka atjaunot taisnīgas attiecības starp daudzdzīvokļu māju iedzīvotājiem un zemes īpašniekiem var ļoti vienkārši, mainot tikai vienu likuma pantu.

Runa ir par likumu „Par zemes reformu Latvijas Republikas pilsētās”. Limars jau nosūtījis vēstuli Valsts prezidentam, vērojot uzmanību uz likuma 12. pantu, kurā teikts, ka zemes nomas maksu nosaka, pusēm savstarpēji vienojoties. Ja puses nevar vienoties, nomas maksa tiek noteikta 6 procentu apmērā no zemes kadastrālās vērtības.

„Tā ir reti sastopama netaisnība,” sašutumu pauž padomes pārstāvis. „Zemes gabali ir ļoti atšķirīgi pēc labiekārtojuma, lieluma un apgrūtinājumu daudzuma. Bet likums pilnībā ir zemes īpašnieku pusē. Vai iedzīvotāji ir vai nav ar mieru, tiesa piespiedīs viņus maksāt 6% gadā. Tas ir visstākais cilvēktiesību pārkāpums”.

Nosacījumu, ka iedzīvotāju un zemes īpašnieka domstarpību gadījumā maksa nosakāma 6% apmērā, Genādijs Limars iesaka mainīt šādi: „Tādā gadījumā nomas maksa tiek noteikta līdz 6% apmērā”.

Viens papildinājums pilnībā visu maina. Ja grozījums tiktu pieņemts, iedzīvotāji varētu tiesā aizstāvēt tiesības atkarībā no apstākļiem maksāt īpašniekam 3–4–5% no zemes kadastrālās vērtības un pārstātu būt beztiesiski sešu procentu vergi.

Parakstīties par iniciatīvu var Rīgā, Puškina ielā 20, juridiskajā birojā *Gelios*.

■ Tieslietu ministrija sākusī izstrādāt koncepciju likumam par nošķirtu īpašumu attiecībā uz zemi un uz tās esošajām mājām.

Ministrijas pārstāve Līga Brice pavēstīja, ka ar jaunā likuma palīdzību valsts centīsies reizē atrisināt vairākas problēmas, kas saistītas ar nomas maksu par zemi zem daudzdzīvokļu ēkām, nodokļa kompensācijas apmēru, mājai piesaistāmā zemes gabala lieluma noteikšanu, kā arī māju un zemes īpašnieku tiesisko aizsardzību.

Ko sola Tieslietu ministrija? Vispirms – nodrošināt, lai turpmāk iespējami mazāk māju tiktu nošķirtas no zemes. Pēc tam tiks pārskatīti mājām piesaistīto zemes gabalu lielumi. Pastāv liela varbūtība, ka nākotnē tiks ieviesti kadastrālās vērtības aprēķināšanas koeficienti, kas palīdzēs samazināt nekustamā īpašuma nodokli.

■ Septembra beigās Saeima pieņēma grozījumus likumā „Par zemes reformu Latvijas Republikas pilsētās”. Dīemžēl grozījumi aizstāv tikai zemes īpašnieku intereses. Agrāk likumā bija teikts, ka „zemes nomas maksa gadā nedrīkst pārsniegt 5 procentus no zemes kadastrālās vērtības”, tagad tā vietā ierakstīts: „ja puses nevar vienoties, zemes nomas maksa nosakāma 6 procenti gadā no zemes kadastrālās vērtības”. Atkāpšanās ceļi māju iemītniekiem nav atstāti. **K**

SEZONA ATKLĀTA: GALVENAIS PAR **SILTUM**

Kaimiņš pašdarbnieks var nosaldēt visu māju

A. ŠEVČENKO

Apkure pieslēgta lielākajai daļai māju. Izskan šim laikam ierastās iedzīvotāju sūdzības: „Kaimiņa dzīvoklī ir silti, pie manis auksti. Kāpēc?”

Uz tālruņa zvaniem un vēstulēm atbild siltumapgādes speciālisti Anatolijs Jemeljanovs (SMServiss) un Aleksandrs Skorobogats (Termoteks).

Vieni karsti, otri auksti

Lasītājs raksta: *„Cienījamā avīze! Mūsu māju apsaimnieko privāts uzņēmums. Siltuma pieslēgšana noris neveiksmīgi. Vieni radiatoru mūsu dzīvoklī ir karsti, otri auksti. Lai kā lūdzam apsaimniekotāju palīdzēt, situācija nemainās. Sakiet, lūdzu, kāds ir šīs nelaimes cēlonis un ko vajadzētu darīt?”*

Aleksandrs Skorobogats:

– Uzņēmumam, kas apkalpo ēkas apkures sistēmu, vispirmām kārtām ir jāpārbauda, vai atgaisots stāvavads. Ja ar stāvavdu viss kārtībā, jāmeklē tālāk. Nelaimes cēlonis var būt aizsērējis stāvavads vai apkures sistēmas disbalanss.

Anatolijs Jemeljanovs:

– Atbildēšu ar piemēriem no dzīves. Mūsu uzņēmums nodarbojas ar siltum-sistēmu apkopi. Kādā mājā vajadzēja atgaisot stāvavdu, bet radās problēma – atgaisošanas vārsti atrodas piektajā stāvā, bet attiecīgā dzīvokļa iemītnieki uz nedēļu bija aizbraukuši. Mēs nekādi nevarējām piekļūt vajadzīgajām komunikācijām.

Saku to tāpēc, lai cilvēki saprastu, ka ne jau vienmēr radiatoru ir auksti apsaimniekotāja vainas dēļ. Apkures problēmas visbiežāk rada sistēmā uzkrājis gaiss. Tas ir normāls fizikāls process.

– Reizēm apsaimniekotājs apgalvo, ka stāvavds ir atgaisots, bet radiatoru ir un paliek auksti.

– Tā tiešām gadās. Kāpēc? Savulaik daudzdzīvokļu mājas Rīgā projektēja gudri cilvēki, attiecīgu institūtu speciālisti. Viņi precīzi aprēķināja, kāda lieluma radiatoru jāuzstāda katrā dzīvoklī. Diemžēl tagad iedzīvotāji sākuši patvaļīgi nomainīt radiatorus. Māju iekšējos tīklos zudis līdzsvars.

– Ko tas nozīmē?

– Tas nozīmē, ka radiatoros ir traucēta ūdens cirkulācija. Kārtējais piemērs no dzīves. Jaunolaine, 1995. gads. Mājas iemītnieki sūdzas par aukstumu. Mēs sākam pārbaudi dzīvokļos un

atklājam, ka vienā ielikts radiators pa visu sienu. Turklāt ne jau platumā, bet gan augstumā.

– Ko darīt salstošajiem?

– Tiešā veidā vērsties ar iesniegumu uzņēmumā, kas apkalpo mājas siltumapgādes sistēmu. Rīgā šo funkciju bieži pilda Rīgas siltums. Uzņēmums saņem naudu, un tam jānodrošina iedzīvotājiem kvalitatīvs pakalpojums.

Kaitnieku netrūkst

– Iznāk, ka iedzīvotāji nedrīkst mainīt radiatorus, lai neprovocētu traucējumus apkures sistēmā?

– Lai pareizi nomainītu radiatorus, vajadzīgs projekts vai vismaz jautājums jāsaskaņo ar namu pārvaldes speciālistiem. Diemžēl šo darbu nereti veic neprasas. Radiatoriem tiek uzlikti sašaurināti pārvienojumi un termoregulatori. Kad dzīvokļa saimniekam kļūst karsti, viņš noslēdz siltuma padevi. Kas notiek? Labākajā gadījumā palēninās ūdens cirkulācija.

– Bet jaunākajā?

– Ļaunākajā cirkulācija vispār apstājas. Tas notiek, ja dzīvoklī uzstādīts jauns radiators bez pārvienojuma, bet ar regulatoru. Ja saimnieks aizgriezīs „krānu”, apakšējo stāvu iemītnieki vairs nesaņems siltumu.

– Vai apsaimniekotājs šādā gadījumā var palīdzēt?

– Ne vienmēr. Mūsu namu pārvaldei ir viens problemātisks klients. Būvnieks, santehiņķis un kosmonauts vienā personā. Viņš savā dzīvoklī pats nomainīja radiatorus, un tūlīt pēc tam visi mājas iemītnieki sāka sūdzēties par aukstumu. Mums izdevās iekļūt viņa dzīvoklī. Ko mēs tur ieraudzījām? Cilvēks bija uzstādījis milzīgu serpentīna veida cauruli pa visu sienu bez pārvienojuma. Ūdens cirkulācija bija kļuvusi daudz lēnāka, cilvēki staigāja velteņos. Taču ietekmēt noteikumu pārkāpēju mēs nevaram.

– Kāpēc?

– Tāpēc, ka mājokļa saimniekam ir tiesības nelaiest namu pārvaldes pārstāvjus pār sliekšni.

– Bet sodīt viņu par kaitniecību?

– Bieži vien arī tas nav iespējams. Bija tāds gadījums: kādas mājas iemītnieki gandrīz mēnesi sēdēja bez karstā

ūdens, jo viena kundzīte nelaida viņus savā dzīvoklī veikt nepieciešamos remonta darbus. Visi krita izmisumā, bet kundzīte staigāja apmierināta – viņa bija ieguvusi varu pār kaimiņiem.

Neuzticieties onkulītim

– Vai siltuma problēmas var novērst pēc apkures sezonas sākšanās?

– Jā. Apkures sistēmā pastāvīgi uzkrājas gaiss, to vajag izlaist. Bet tas jādara ar prātu. Starp mūsu klientiem ir kāds onkulītis, kas domāja, ka sistēmas atgaisošana tāds nieks vien ir. Onkulītis dzīvo piektajā stāvā, vārsts atrodas viņa dzīvoklī. Viņš izlaida šļūteni pa logu un sāka noliet ūdeni.

– Vai tad namu pārvaldes vai siltumtīklus apkalpojošo uzņēmumu darbinieki tā nedara?

– Līdzība ir tikai ārēja. Iedzīvotājiem nekad nevajadzētu pašiem atgaisot radiatorus. Mājas siltumapgāde ir noslēgta sistēma. Ja no augšas sāk noliet ūdeni, no apakšas ieplūst gaiss, tāpēc speciālisti pirms noliešanas noteikti pieslēdz piebarošanas līniju, caur kuru sistēmā ieplūst tehniskais ūdens. Iedzīvotāji paši to nevar izdarīt un tikai kaitē mājai.

Applūdināji? Maksā!

Lasītājs raksta: *„Dzīvojam devīnštāvu mājas trešajā stāvā. Dienā, kad pieslēdza apkuri,*

mūsu dzīvoklis no augšas tika applūdināts. Kā tas varēja notikt? Kam jākompensē zaudējumi?”

Anatolijs Jemeljanovs:

– 95 procentos gadījumu kaimiņus applūdina augšējā stāva iemītnieki.

– Ko darīt cietušajiem?

– Uzreiz pēc notikušā jāzsauca namu pārvaldes komisija. Tā noteiks avārijas cēloni un sastādīs aktu ar nodarītā kaitējuma aprakstu. Vēlāk šis akts palīdzēs saņemt kompensāciju.

– Kā noteikt, kas vainīgs?

– Tas ir pavisam vienkārši izdarāms. Par stāvavdu atbild apsaimniekotājs. Ja sūce radusies stāvavdā, kompensācija jāmaksā apsaimniekotājam. Savukārt, ja ūdens tecējis no radiatora, vainīgs ir dzīvokļa saimnieks. Bieži vien applūšanas cēlonis ir radiatoru nelikumīga nomaiņa. Ja darbus veikuši santehiņķi pašdarbnieki, radiatoru var sākt tecēt savienojuma vietā.

Sistēma nedrīkst stāvēt tukša

Lasītājs raksta: *„Pavasārī mūsu mājā tika nodibināta dzīvokļu īpašnieku biedrība. Sākām vērot, kā strādā namu pārvalde. Ir radies jautājums par apkures sistēmu – tā tika iztukšota maijā un no jauna piepildīta tikai oktobrī. Vai tas ir pareizi?”*

Aleksandrs Skorobogats:

– Tā varēja notikt tikai vienā gadījumā, proti, ja mājas iedzīvotāji aktīvi mainīja radiatorus un vērsās namu pār-

valdē ar lūgumu ūdeni noliet. Taču grūti ticēt, ka darbi ilga piecus mēnešus. Drīzāk jārunā par ēkas apkures sistēmas nepareizu apkalpošanu. Jo ilgāk sistēma stāv tukša, jo vairāk gaisa ietekmē izrūsē caurules.

Anatolijs Jemeljanovs:

– Vēlreiz gribu dalīties mūsu apsaimniekošanas pieredzē. Katru gadu pavēstām iedzīvotājiem, kad iztukšosim sistēmu, lai viņi vajadzības gadījumā tai laikā varētu nomainīt radiatorus. Caurules neturam tukšas ilgāk par divām nedēļām. Kas nepaspēj, tas ir nokavējis. Ja darītu citādi, visa sistēma korozijas dēļ sairtu.

Varbūt nesaldēties?

Lasītājs raksta: *„Ar avīzes starpniecību vērsos pie speciālistiem pēc konsultācijas. Radiatoru mūsu mājā naktī ir karsti, bet dienā auksti. Vai tas ir pareizi?”*

Aleksandrs Skorobogats:

– Atbilde ir vienkārša: katram siltummezglam ir ārējie temperatūras sensori. Parasti tie ir neregulēti tā, lai apkure ieslēgtos pie +10–12 grādiem. Ja temperatūra ir augstāka, siltummezgls izslēdzas.

Anatolijs Jemeljanovs:

– Piebildīšu, ka sensori uzstādīti mājas ziemeļrietumu pusē, ēnā. Pie normāla regulējuma cilvēkiem nevajadzētu izjust diskomfortu, ja radiatoru ir vēsi. Bet parasti sezonas sākumā mūsu ļaudis jau ir nosaluši. Pirmā nedēļa palet, sistēmai „ieskrienoties” un izsildot māju.

U

Aleksandrs Skorobogats:

– Tas ir nopietns jautājums. Mūsu siltummezgli ir ļoti jutīgi un gudri. Pie pilnas automātikas apkuri var palaist jau septembrī. Tad māja vispār neizjutīs aukstumu.

– Bet pārmaksās par siltumu...

– Kā to ņem! Teikšu pēc savas pieredzes. Pats dzīvoju divpadsmit stāvu mājas otrajā stāvā. Parasti oktobra sākumā jau izjūtu vēsumu un ieslēdzu elektrisko sildītāju. Divās nedēļās līdz apkures sezonas sākumam patērēju elektrību par 10–15 latiem. Tāpēc katras mājas iemītniekiem der apsvērt, vai nebūtu izdevīgāk siltummezglu noregulēt tā, lai tas ieslēgtos jau pie āra gaisa 15 grādu temperatūras. Citādi iedzīvotāji cenšas sasildīties ar alternatīviem paņēmieniem un tērē daudz naudas par gāzi un elektrību. Turklāt mājas forsēta kurināšana oktobra vidū sadedzina visu ietaupījumu.

Mazgāt vai nemazgāt?

Lasītājs raksta: „Mājas apsaimniekotājs paziņoja, ka nepieciešama apkures sistēmas siltummaiņa skalošana. Pirmo reizi kaut ko tādu dzirdam! Vai mūs nemāna?”

Aleksandrs Skorobogats:

– Apkures sistēmas siltummaiņus skalo tikai ārkārtas gadījumos. Šajā sistēmā cirkulē īpašs tehniskais ūdens. Tas ir ļoti tīrs un iekrāsots zaļā krāsā. Tādā ūdenī nav sāļu, kas veicina nosēdumu rašanos. Tāpēc jāpārinteresējas, kāda iemesla dēļ namu pārvalde nolēmusi siltummaiņi skalot.

– Kāpēc tad skalo karstā ūdens sistēmas siltummaiņus?

– Tos tiešām mazgā ik pēc diviem gadiem. Karstā ūdens piegādes sistēmā cirkulē parastais pilsētas ūdens, tāpēc uz detaļām veidojas kaļķa nosēdumi. Latvijai tā ir problēma. Siltummaiņu ražotāji savai produkcijai dod divu gadu garantiju, bet tagad bieži atsakās no savām saistībām, aizbildinoties ar mūsu ūdens neatbilstību normām.

Zagļi aiznes 2500 latu

Lasītājs raksta: „Mūsu mājā nozaga siltummezglu! Cik maksā jauns? Mājai ir pieci stāvi, četras sekcijas”.

Aleksandrs Skorobogats:

– Jauns siltummezgls maksā piecus sešus tūkstošus latu. Bet šaubos, ka avīzes lasītājiem ir nozagts viss agregāts, tas ir pārāk liels. Parasti zog elektroniku, sūkņus, siltumenerģijas

skaitītājus un siltummaiņus. Tāpēc pagrabam vajag ielikt labas tērauda durvis. Dažās mājās siltummezgla telpai ierīkota signalizācija, un ne jau velti. Atminos, ka kādai mājai nozaga divus siltummaiņus 2500 latu vērtībā. Lētāk iznāk aizsargāt pagrabu, nekā pirkt jaunas detaļas.

– Kāpēc zog siltummezgla detaļas? Vai tiešām nodod metāllūžņos?

– Tas nav iespējams, siltummaiņa plāksnes izgatavo no nerūsējoša tērauda un savieno, lodējot ar varu. Tā arī uzrakstiet: nav jēgas zagst siltummaiņus, tos krāsainajos metālos nepieņem.

Daži sīki jautājumi

Lasītājs raksta: „Mūsu mājas kāpņu telpā valda īsta Sahāra, radiatori ir ļoti karsti. Sakiet, vai iespējams pazemināt radiatoru temperatūru vai vispār tos noņemt?”

Anatolijs Jemeljanovs:

– Mums bija līdzīga situācija. Klienti lūdza aizgriezt radiatorus kāpņu telpā, bet jau pēc pāris mēnešiem vēlējās, lai temperatūra būtu tāda pati kā agrāk. Ne jau velti kāpņu telpās ierīkoti radiatori, tie sargā māju no aukstuma, palīdz dzīvokļos uzturēt vienmērīgu temperatūru. Tāpēc labi apdomājiet, pirms ņemat nost kāpņu telpas radiatorus.

Lasītājs raksta: „Pie mums pagrabā mīt klaiņojoši kaķi. Šogad viņi ir sabojājuši cauruļu izolāciju. Vai tas var izraisīt avārijas ziemā?”

Aleksandrs Skorobogats:

– Nē, siltumizolācijas bojājumu dēļ avārijas nenotiek, bet lielāki rēķini par siltumu gan iespējami. Protams, labāk būtu kaķus pagrabā neturēt, bet, ja tas nav novēršams, cauruļes var aizsargāt ar speciālu režģi vai cietau apvalku.

Lasītājs raksta: „Māja ir noslēgusi līgumu ar jaunu apsaimniekotāju, kurš sola saviem spēkiem veikt siltummezgla apkalpošanu. Mēs mazliet raizējamies, kas no tā iznāks. Sakiet, kas pārbauda siltummezgla stāvokli?”

Aleksandrs Skorobogats:

– Pārbaudi katru gadu veic vietējo siltumtīklu inspektors. Pirms apkures sezonas sākuma viņš izsniedz aktu par agregāta (siltummezgla) stāvokli un atļauju pieslēgt apkuri. Kā redzat, mājas galvenā iekārta tiek uzraudzīta. Ja siltummezgls ir slikti kopts un nav sagatavots sezonai, apsaimniekotājs saņems uzdevumu nekavējoties to sakārtot. **K**

TARIFS MAINĪSIES NĀKAMGAD

Rīgas siltums informē, ka novembrī siltuma tarifs palielies nemainīgs – 37,41 Ls/MWh (bez PVN). Ja strauji necelsies gāzes cena, tarifs tādā pašā līmenī saglabāsies arī decembrī.

Bet tepat jau arī nepatīkama ziņa: uzņēmums *Latvijas gāze* prognozē dabasgāzes cenas pieaugumu gandrīz par 20%. Sakarā ar akcīzes nodokļa ieviešanu gāzei *Rīgas siltums* vērsies Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijā ar jaunā tarifa projektu. Pagaidām netiek izpausts, kāda varētu būt siltuma cena pēc Jaunā gada, bet skaidrs, ka zemāka tā nekļūs.

Amizantu informāciju *Rīgas siltums* izplatīja oktobra beigās. Uzņēmums pavēstīja, ka rīdiniem rēķini par siltumu minētajā mēnesī samazināsies

par 17% (salīdzinājumā ar pagājušo gadu). Kādā veidā? Izrādās, pateicoties siltajam rudenim, siltumenerģijas patēriņš galvaspilsētā bija samazinājies par 20%. Mēneša vidējā temperatūra bija par 3 grādiem augstāka nekā pērnā gada oktobrī, bet katrs grāds siltuma patēriņu samazina vai palielina par 5–6%.

Tātad priekam, ka siltumenerģija kļūst lētāka, nav pamata. Patiesībā šā gada oktobra tarifs – 37,41 Ls/MWh –

ir par 1,8% augstāks salīdzinājumā ar pērnā tarifa.

Kas notiek citviet Latvijā? Visās lielajās pilsētās, izņemot Jēkabpili, siltumenerģijas tarifs šogad paugstinājies vidēji par 7%, vēsta Ekonomikas ministrija. Mazajās pašvaldībās pieaugums ir nedaudz pieticīgāks – vidēji 6%.

Noturēt tarifu iepriekšējā līmenī izdevies Ventspīlij. **K**

Revīzija • Nodokļi Grāmatvedība

Audit • Taxes • Accounting

2011

Kā valsts atbalstīs savus uzņēmējus 2012. gadā?

Kā strīdēties ar nodokļu administrāciju?

Vai ziņošana VID par nodokļu plānošanas shēmām: utopija vai realitāte?

XIV starptautiskā konference

2011. gada 15. decembris

Viesnīca Radisson BLU Daugava, Rīga

Atbalstītāji:

Organizators:

+371 67 333 167
www.rmsforum.lv

Kīmiskie līdzekļi padarījuši mūsu dzīvi daudz vieglāku un vienkāršāku. No apģērba jāiztīra traipi? Nekā sarežģīta! Vēlamies, lai māja smaržotu kā rožu dārzs? Pavisam vienkārši! Tikai mēs neiedomājamies, kādas briesmas slēpj šie ērtie saimniecības līdzekļi. Tie gaisu telpās var padarīt daudz netīrāku, nekā tas ir uz piesārņotas automaģistrāles.

10 BĪSTAM

1

Līdzeklis pret kodēm

Naftalīns ir aizliegts, bet šur tur pa klusam nopērkams. Ļoti efektīvs līdzeklis, ar kuru diemžēl var viegli saindēties, ieelpojot tā izgarojumus (piemēram, tikai pārcilājot apģērba gabalus mantu kambarī). Simptomi – no sliktas dūšas un vemšanas līdz galvassāpēm, krampjiem, caurejai.

Amerikas vides aizsardzības aģentūra laidusi klajā speciālu biļetenu, kurā uzsverts: naftalīns ir kancerogēns. Šīs vielas ilgstoša iedarbība var izraisīt sarkano asinsķermenīšu (eritrocītu) bojājumus vai sabrukumu.

Cilvēkam bīstami ir arī mūsdienas repelenti, kas satur paradihlorbenzolu. Britu zinātnieki noskaidrojuši, ka šī viela izraisa alerģiskas reakcijas, ārkārtīgi spēcīgi kairina gļotādu un var provocēt astmas lēkmi.

2

Koka skaidu plāksnes

Otrs ļoti izplatīts mājokļa piesārņotājs ir formaldehīds. Šā draņķa tvaiku lielākā koncentrācija konstatējama dzīvokļos, kur nesen ievestas no koka skaidu plāksnēm darinātas mēbeles. Vēl viens formaldehīda piesārņojuma avots ir gāzes plītis. Metānam nepilnīgi sadegot, gaiss „bagātinās” ar toksisko savienojumu, kas negatīvi iedarbojas uz DNS un reproduktīvajiem orgāniem, acīm un ādu.

Vielaatiztaparkancerogēnu: ilgstoša formaldehīda tvaiku ieelpošana var kļūt par deguna un rīkles vēža cēloni.

Tomēr, ja jums dzīvoklī ir vecas koka skaidu plāksņu mēbeles, nesteidziet tās izmest, jo ar laiku formaldehīds no tām beidz izdalīties, tātad lielu jaunumu tās jums vairs nenodarīs.

3

Sintētiskie paklāji

Daudzi sintētiskie grīdas segumi un paklāji ir piesūcināti ar toksiskām vielām un spēcīgi elektrizējas. Ieejot šādu preču veikalā, degunu aizsit kodīga smaka! Toksiskās vielas izdalās no līmes pamatnes.

Ja esat nopirkuši jaunu paklāju, kam ir asa smaka, nesteidziet to iekļāt guļamistabā, jo tas var izraisīt bezmiegu, satraukumu, alerģiskas reakcijas. Jauno pirkumu uz divām trim nedēļām novietojiet izklātā veidā nedzīvojamā telpā vai vasaras mājā.

4

Lāzerprinteri

Austrāliešu zinātnieki atklājuši, ka lāzerprinteris var veselībai nodarīt ne mazāku kaitējumu kā pasīvā smēķēšana! Lieta tāda, ka printeris darbojoties izmet gaisā sīkas pulvera daļiņas, kas var iekļūt plaušās. Sekas tam ir apgrūtināta elpošana un hroniskas slimības.

5

Plastmasas pudeles

Plastmasas pudeļu (to skaitā bērnu pudeļu) ražošanā izmanto bifēnolu A. Zinātnieki jau sen pret to izturas ar aizdomām – kopš tā laika, kad atklājās, ka bifēnols A pēc uzbūves ir līdzīgs sievišķajam dzimumhormonam estrogēnam. ASV Nacionālās toksikoloģijas programmas eksperti ziņo, ka eksperimentālajiem dzīvniekiem tas ir paātrinājis dzimumbrieduma iestāšanos un mainījis uzvedību, turklāt tas veicina prostatas un piena dziedzeru vēža attīstību.

Nekad nekarsējiet plastmasas pudeles! Tās nedrīkst mazgāt karstā ūdenī. Nav ieteicams ēdienu plastmasas iepakojumā sildīt mikroviļņu krāsnī, jo karstumā bifēnola A izdalīšanās palielinās 55 reizes.

SANTĪMU NETAUPĪSI, PIE LATA NETIKSI

Esi gudrāks, un rēķins par elektrību samazināsies divkārt

Energoefektivitātes centra pārstāvji Andris Spīdāns un Biruta Ģine stāsta, kā samazināt elektroenerģijas patēriņu, nezaudējot ierastās ērtības.

■ Katrs elektrotīkla kontaktligzdai pievienotais elektroaparāts pat nedarbojoties mēnesī patērē aptuveni 6 kW jeb 50 santīmus. Desmit tādi aparāti (telefona lādētājs, divi televizori, mūzikas centrs, ūdens sildītājs, gaisa mitrinātājs, veļas mašīna, dators, mikroviļņu krāsns, elektriskā cepēskrāsns) jūsu rēķinu par elektrību palielina par pieciem latiem.

■ Aptuveni latu mēnesī „apēd” mazie, bet pastāvīgi darbojošies priekšmeti, tādi kā elektroniskie pulksteņi un foto rāmji.

■ Ja televizoru izslēdz nevis ar pulti, bet gan ar izslēgšanas pogu, ar ietaupīto elektroenerģiju pietiks, lai reizi divās dienās bez maksas uzkarētu ūdeni elektriskajā tējkannā!

■ Vecie pusvadītāju televizori ar nelielu kinoskopu (līdz 53 cm pa diagonāli) patērē DESMIT REIZES MAZĀK elektroenerģijas nekā jaunie. Tāds

televizors desmit stundās patērē pusi kilovata (četri santīmi), savukārt plazmas televizors ar lielu ekrānu tērē 5 kW (41 santīms). Plazmas televizoru īpašnieki mēnesī vidēji pārmaksā 7 latus.

■ Nelietojiet televizoru radio vietā. Radio maksā 10 reizes lētāk!

■ Mikroviļņu krāsns tērē divreiz mazāk elektroenerģijas (700–800 W stundā) nekā elektropilts (2,5–3 kW stundā), bet gatavo aptuveni divas reizes ātrāk.

■ Vecā parauga gludekļi patērē tikai 500 W stundā, bet jaunie – 1800 vai 2000 W stundā. Tomēr, vienu stundu gludinot, vecais pastāvīgi darbosies un patērēs visus 500 W, toties jaunais, pietiekami sasilis, izslēgsies un stundas vietā darbosies tikai 11 minūtes.

■ Veļas mašīna. Iegaumējiet: ja mazgā nevis 60, bet gan 40 grādu temperatūrā, var ie-

taupīt PUSI elektroenerģijas, nezaudējot veļas baltumu.

■ Vāriet tējkannā tikai vajadzīgo ūdens daudzumu. Vārot 1,7 litrus, izlietosiet 0,2 kW stundā, ja vārsiet tikai litru, ar ietaupīto elektroenerģiju pietiks, lai bez maksas visai ģimenei uzceptu karstmaizītes!

■ Visekonomiskākā tējkanna ir elektriskā – tā uzreiz sāk karsēt ūdeni, netērējot ne sekundi tam, lai pati uzsiltu.

■ Lai sāktu taupīt, noregulējiet temperatūru ledusskapī līdz +5°, bet saldēšanas kamerā līdz –18°. Katrs lieks grāds elektroenerģijas patēriņu palielina par 6%.

■ Elektriskā ūdens sildītāja energoefektivitātes paaugstināšanai uzstādiet temperatūru no 58 līdz 60 grādiem. Ja ūdens temperatūra ir augstāka, boileru sildelements

apkalpojas un patērē trīs četras reizes vairāk elektroenerģijas.

■ Ja Latvijā nepastāvētu tāda problēma kā ūdens zagšana, boileri nebūtu izdevīgi... Bet tā kā ūdeni zog un starpību sadala pa dzīvokļiem, boileris, ja to pareizi lieto, palīdz ietaupīt naudu. Iedomāsimies četru cilvēku ģimeni. Ja viņi ik dienas mazgājas dušā ar efektīvu ūdens maisītāju, tad mēnesī patērē aptuveni 100 kW, tātad 8 latus un 25 santīmus. Iznāk daudz lētāk, nekā pārmaksāt par karsto ūdeni.

■ Dators „snaudas” režīmā patērē tieši pusi darba stāvoklī nepieciešamās elektroenerģijas. Tikai skaitļi: ja datora kopējā jauda ir 100–120 W stundā, tad snaudas režīmā tas patērē 60–70 W stundā. Tādēļ pēc darba datoru noteikti vajag izslēgt! **K**

AS LIETAS JŪSU MĀJĀ

6

Pretaizdegšanās līdzekļi

Ar šīm vielām piesūcina mēbeļu apšuvumu, ar tām apstrādā televizoru un datoru detaļas. Sākotnēji ar tām piesūcināja putu poliuretāna matračus, kuri viegli aizdegās, piemēram, no nenodzēstas cigaretes. Taču pēc dažiem gadiem visā pasaulē tika reģistrēti simptomi tūkstošu gadījumu, kad cilvēkiem, kas gulēja uz tādām matračiem, radās iekšējo orgānu un centrālās nervu sistēmas bojājumi.

Cilvēka organismā šīs toksiskās vielas iekļūst kopā ar putekļiem un izraisa vairogdziedzera slimības, pazemina spermas kvalitāti, uzkrājas mātes pienā. Daudzi pētnieki uzstāj, ka ķīmisko pretaizdegšanās vielu lietošana dzīvojamās telpās ir jāaizliedz.

7

Ftalāti

Ftalātus plaši izmanto plastmasas mīkstināšanai, izgatavojot bērnu rotaļlietas, grauzamos zobu riņķīšus, zīdaiņu pudelītes. Tos satur gan sievietes, gan vīriešu kosmētikas līdzekļi, sākot no lētiem un beidzot ar visnotaļ dārgiem, kā arī visdažādākās seksa rotaļlietas. Amerikāņu un kanādiešu zinātnieki apgalvo, ka ftalāti kaitīgi ietekmē vēl attīstības stadijā esošos sēkliniekus zēniem, bet pieaugušajiem vājina vīrišķā dzimumhormona testosterona darbību un izraisa neauglību. Kanādā pat izvērstā plaša kampaņa par to, lai uzliktu ražotājiem par pienākumu uz iepakojuma sniegt ziņas par ftalātu saturu precēs.

8

Pesticīdi

Pesticīdi ir ķīmiskās vielas, ko lieto cīņai pret kaitīgiem organismiem. Šīs indīgās ķīmikālijas izmanto gandrīz katrā mājā – kam gan nav nācies karot ar tarakāniem, odiem vai pelēm!

Hārvardas universitātes Medicīnas fakultātes zinātnieki konstatējuši, ka cilvēki, kas bijuši pakļauti pesticīdu iedarbībai pat nelielās devās, par 70 procentiem biežāk sirgst ar Parkinsona slimību nekā tie, kas tikpat kā nav bijuši kontaktā ar šīm vielām.

Ja jums rodas vajadzība sarīkot mājas parazītu apkarošanu, neaizmirstiet uzlikt respiratoru un pēc šā pasākuma labi izvēdināt telpas.

9

Svina krāsas

Daudzos dzīvokļos sienas un durvis ir krāsotas ar svina saturošām krāsām. Ja krāsa neplaisā un nelobās, tā nav bīstama, toties saplaisājusi var radīt nopietnus ekoloģiskus draudus mājas iemītniekiem, jo cilvēki ir spiesti ieelpot putekļus, kas satur svina savienojumus. Īpaši nevēlamas ir bērniem. Pat neliela indes koncentrācija var radīt centrālās nervu sistēmas, asins šūnu, smadzeņu un nieru problēmas.

10

Gaisa atsvaidzinātāji un tīrīšanas līdzekļi

Pētnieki no Kalifornijas universitātes Bērklījā nākuši pie atzinuma, ka nelielas telpas, tādas kā vannas istabas un tualetes, nedrīkst fanātiski kopt ar modernajiem līdzekļiem. Pēc tādas uzkopšanas toksīnu līmenis sanitārajos mežglos pārsniedz visas pieļaujamās normas. Tam cēlonis ir etilēnglikola un terpēnu maisījums.

Etilēnglikols, ja to ieelpo vai tas nokļūst uz ādas, izraisa galvassāpes, reiboņus, vājumu, aizdusu, sirdsklauves. Savukārt terpēni paši par sevi nav toksiski, bet, reaģējot ar ozonu un citām vielām, par tādām kļūst.

Nepārvērtiet vannas istabas uzkopšanu par uzbrukumu paša organismam. Samaziniet tīrīšanas līdzekļu daudzumu. Bez lielas daļas no tiem mēs droši varam iztikt. **K**

PASŪTĪT? TAS VIEGLI IZDARĀMS!

Noformējet abonementu un saņemsiet avīzi mājās!

«Darīsim kopā!»
indekss **1255**

«Делаем вместе!»
indekss **1256**

LATVIJAS PASTS
MĀJAS LAPĀ INTERNETĀ
www.abone.pasts.lv

vai ABONĒŠANAS
CENTRĀ **DIENA**
www.abone.lv

vai JEBKURĀ
LATVIJAS PASTS
NODAĻĀ

Darīsim KOPĀ! **Делаем Вместе!**

Abonēšanas cenas:

1 mēnesis	0,55 Ls
3 mēneši	1,65 Ls
6 mēneši	3,30 Ls
9 mēneši	4,75 Ls
1 gads	6,00 Ls

Jautājumus varat uzdot pa tālruni +371 20042031 vai elektronisko pastu info@kopaa.lv.

MAKŠA PAR ATKRITUMU IZVEŠANU – KO VARAM GAIDĪT?

Latvijā iedzīvotāji par atkritumu izvešanu maksā piecas līdz desmit reizes mazāk nekā citur Eiropā, tomēr prasa pakalpojuma augstu kvalitāti. Kā mainās atkritumu apsaimniekošanas tirgus un ko varam gaidīt nākotnē, par to stāsta kompānijas *Veolia vides serviss* tirdzniecības direktors Mārtiņš Korotkevičs.

– Šobrīd mēs vērojam interesantu ainu, – saka Mārtiņš. – Rīgā daudzdzīvokļu māju atkritumu izvešanu maksā pēdējo gadu laikā ir samazinājusies tik tālu, ka ir tuva pašizmaksai.

– Kāpēc?

– Rīgā ir ļoti liela konkurence. Tas neļauj paaugstināt cenu.

– Tātad atkritumu apsaimniekotāji naudu nepelna?

– Atkritumu izvešanas rentabilitāte Rīgā ir zema. Rīgā šobrīd darbojas četri lieli sadzīves atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumi. Konkurence ir asa, tāpēc, bieži vien vienīgais veids kā šiem uzņēmumiem ievērojami palielināt savu tirgus daļu, ir piedāvāt dempinga cenas, īpaši lielajos konkursos

– Iedzīvotājiem tas ir izdevīgi, vai ne?

– Jā. Taču ārpus Rīgas situācija ir pavisam citāda. Atsevišķās Latvijas pilsētās ar atkritumu apsaimniekošanu nodarbojas pašvaldību uzņēmumi, kas šajās pilsētās bieži vien ir vienīgie pakalpojuma sniedzēji, tātad tie var arī noteikt pakalpojuma cenu. Ir pilsētas, kur daudzdzīvokļu māju iemītnieki par atkritumu izvešanu maksā līdz pat 9 latiem mēnesī.

– Par savu naudu, lai arī nelielu, mēs vēlamies saņemt kvalitatīvu pakalpojumu.

– Kad *Veolia vides serviss* sāka strādāt Rīgā, mēs paziņojām, ka iestāsimies par jaunu pakalpojuma standar-

tu. Vispirmām kārtām tas attiecas uz darbu ar klientiem. Esam dzirdējuši iebildumus, ka zvanot uz atkritumu apsaimniekošanas firmām, klienti nekādi nevar atrast darbinieku, kurš var kompetenti atrisināt viņu problēmu. Mūsu uzņēmumā katram juridiskajam klientam ir savs personiskais menedžeris un tiklīdz kaut kas nav kārtībā, klients viņam var piezvanīt, un problēma ātri tiks atrisināta.

– Sētnieki žēlojas, ka atkritumu vedēji daļu atkritumu atstāj pie mājas, sakot, ka norma ir pārsniegta, esot jāpasūta papildu konteiners.

– Tā var gadīties. Līgumā mēs ierakstām, cik daudz atkritumu pie klienta jāsavāc. Ja viena konteiners vietā pastāvīgi jāizved pusotra (liekie atkritumi parasti salikti laukumā maisos), par liekā daudzuma apglabāšanu kompānija maksā no savas kabatas. Šādā situācijā mēs laiku pa laikam izrakstām klientiem papildu rēķinus.

– Tātad atkritumi tomēr nedrīkst palikt sētmalā?

– Ir klienti, kas nevēlas maksāt par atkritumu izvešanu virs līgumā noteiktā daudzuma: tieši tik, cik paredzēts, un ne santīma vairāk! Tādā gadījumā arī mēs sākam stingri pieturēties pie līguma nosacījumiem. Ja rakstīts, ka jāizved viens konteiners, vienu arī izvedam. Liekie atkritumi paliek uz pārvaldnieka sirdsapziņas.

– Ar jums izdevīgāk sadarboties nekā strīdēties. Bet gadās arī tā, ka atkritumi vispār netiek aizvesti. Kāpēc?

– Tā parasti ir ārkārtas situācija. Piemēram, pie konteineru laukuma noliktas mašīnas, un konteinervedējs nevar piebraukt, vai arī ziemā sētnieks nav novācis sniega sanesumus no ceļa. Galvoju, ka tāpat vien mūsu šoferi nepabrauks nevienai mājai garām, jo viņu alga ir tieši atkarīga no savākto atkritumu daudzuma.

– Iedzīvotāji sūdzas, ka atkritumu vedēji sāk dārdināt pie logiem agrī no rīta. Vai var noteikt mašīnas ierašanās laiku?

– Diemžēl ne. Ikviena māja ir posms mūsu transporta garajā maršrutā. Jebkuras pārmaiņas izsit atkritumu vedēju no grafika. Taču bieži vien arī mēs esam atkarīgi no apstākļiem. Piemēram, Vecrīgā varam strādāt tikai naktī, dienā liela mašīna tur nevar izbraukt. Savukārt guļamrajonos labāk apkalpot vēlās rīta stundās, kad pie mājām ir mazāk mašīnu.

– Un nu pats svarīgākais jautājums: vai gaidāms atkritumu izvešanas cenas pieaugums?

– Ar nākamā gada 1.janvāri kārtējo reizi ceļas Dabas resursu nodoklis, kas ietekmēs arī sadzīves atkritumu noglabāšanas izmaksas, tāpēc par šī nodokļa palielinājuma tiesu ir iespējams neliels cenu palielinājums klientiem. **K**

Tehniskā SALS SMILTIS ar sāli

neiesaiņota vai 50 kg maisos

Strādājam bez brīvdienām. Jebkurš samaksas veids. Cenas pēc vienošanās.

Tāl. **67529957** no 8.00 līdz 20.00, mob. **29255785**

ATLAIDES DERĪGUMA TERMIŅŠ NAV IEROBEŽOTS

ATLAIDE KUPONA UZRĀDĪTĀJAM 5%

Akciju sabiedrība

RĪGAS NAMU APSAIMNIEKOTĀJS

Apsaimniekojam mājas, kurām ir biedrības vai pilnvarotās personas!

Rīga, Lāčplēša iela 24, tālrunis 67893079, info@rna.lv

IZNOMĀ Lāčplēša iela 24, k. A

BIROJA TELPAS CENTRĀ

IZDEVĪGAS CENAS

Tāl.: **29720081**

PIEJAMAS TELPAS NO 10 LĪDZ 200 KV.M.

Rīgas apsaimniekotāju asociācijas portāls

www.RigAA.lv

Viss par māju apsaimniekošanu!

Gaidam Jūsu jautājumus uz e-pastu info@rigaa.lv

VEOLIA VIDES SERVISS

KVALITĀTĪVI VEICAM TERITORIJU UZKOPŠANAS DARBUS ZIEMAS SEZONĀ:

- **SNIEGA TĪRĪŠANA NO TERITORIJĀM, PAGALMIEM, STĀVVIETĀM AR TRAKTORTEHNIKU UN ROKĀM.**
- **SNIEGA IZVEŠANA.**
- **JUMTU ATTĪRĪŠANA NO SNIEGA UN LEDUS.**
- **TERITORIJU KAISIŠANA AR PRETSLĪDES MATERIĀLIEM.**

TĀLRUNIS SĪKĀKAI INFORMĀCIJAI 22018490

Vācijas ražotāja apkures radiatori **“KERMI”**

25% atlaide no veikala cenas!

Projektēšana, piegāde, montāža, garantija

SIA SANREMS

Ūdens skaitītāju Siltumskaitītāju Pārbaude – Nomaīņa – Uzstādīšana Ūdens skaitītāju rādījumu starpības izlīdzināšana

Tāl.: **67612523, 67627695, 26327967**

Kandavas iela 41a, Rīga